

По-шосте, „мовний законопроект“ Колесніченка – Ківалова був розкритикований Європейською комісією „За демократію через право“ (Венеційською комісією). Комісія при цьому звернула увагу України на те, що цей законопроект потребує величезних фінансових і бюджетних витрат. Натомість, Верховна Рада України, приймаючи його як закон, на такі дрібниці уваги не звернула [6].

Викладене нами і багато ще чого, встановленого Законом України „Про засади державної мовної політики“, якраз і дає повною мірою підстави вважати його нікчемним, тобто таким, „що не відповідає певним вимогам; потаний“ [7, 880].

Закон про мовну політику в Україні чи про реалізацію встановлених Конституцією України засад про мовну політику вже давно на часі і він, справді, як зафіксовано у статті 2 Закону України „Про засади державної мовної політики“, повинен мати своїм завданням „регулювання суспільних відносин у сфері всебічного розвитку і вживання української як державної, регіональних мов або мов меншин та інших мов, якими користується населення країни в державному, економічному, політичному і громадському житті, міжособовому та міжнародному спілкуванні, охорону конституційних прав громадян у цій сфері, виховання шанобливого ставлення до національної гідності людини, її мови і культури, зміцнення єдності українського суспільства“ [1, 9].

Список використаних джерел:

1. Закон України „Про засади державної мовної політики“ // Офіційний вісник України. – 2012. – № 61. – С. 9–23.
2. Панченко В. Про перспективи суспільного оздоровлення // День. – 2012. – 5 вересня.
3. День. – 2012. – 12 вересня.
4. Кресіна І. О. Проблеми імплементації норм міжнародного права у національне законодавство про мови / І. О. Кресіна, В. А. Явір // Мовна ситуація в Україні: між конфліктом і консенсусом. – К., 2008. – С. 190–204.
5. Новий тлумачний словник української мови у чотирьох томах. – К., 1998. – Т. 3. – С. 34.
6. Венеційська комісія розкритикувала „мовний законопроект“ // День. – 2011. – 21 грудня.
7. Новий тлумачний словник української мови у чотирьох томах. – К., 1998. – Т. 2. – С. 880.

ДО ПИТАННЯ ПРО ЛЕГІТИМАЦІЮ ГЛАВИ ДЕРЖАВИ

Житник О.О.,

науковий консультант судді Конституційного Суду України, кандидат юридичних наук

Проблема легітиматії глави держави на сучасному етапі державотворення розвитку є предметом багатьох наук: історії та теорії держави і права, конституційного права, філософії права, юридичної психології. Досить актуальним це питання постає в періоди громадянської активності політичних закликів в ході передвиборчої кампанії, прийняттям „непопулярних“ законів, стихійних лих тощо.

Розуміння легітиматії найвищого владного інституту в державі має розглядатися в контексті адекватного сприйняття суспільством тих чи інших настанов, відповідних програм та дій.

В науковій літературі констатується, що класична типологія легітиматії, не втратила значення по сьогоднішній день, запропонована М. Вебером. Все розмаїття легітиматії політико-правових відносин він зводить до трьох основних типів: традиційної (звичаї, норми якого виступають в якості основи панування і підпорядкування), харизматичної (авторитет лідера, якому приписуються виняткові риси) і раціонально-правової (вільне визнання

юридичних норм, що регулюють відносини управління та підпорядкування) [1].

Під легітимацією розуміють процедуру суспільного визнання або підтвердження законності будь-якого права або повноважень діючої особи, а також визнання законності існуючих політико-правових відносин, що панують, режиму влади, його пояснення або виправдання. Легітимація не володіє юридичними функціями і не є правовим процесом. Легітимація стверджує політику і владу, пояснює і виправдовує політичні рішення, створення політичних структур, їхню зміну та оновлення і т. ін. Одночасно вона є і необхідною умовою дотримання законів [1].

Юрген Хабермас описує легітимацію як розгорнутий у часі політичний дискурс — процес розповсюдження, обговорення, обдумування, врешті-решт доведення колективної правильності та прийнятності соціально-правових норм, що їх здебільшого стихійно встановлюють нові політики. Тому ще говорять про легітимаційний потенціал політичного дискурсу [2].

Є. К. Бистрицький вказує, що легітимація — це складний процес збирання суспільства на основі спільних цінностей та водночас доведення здатності реалізовувати колективну ідентичність з боку політичної організації суспільства. Засади легітимації не є легітимністю як такою; це ще засади, кінцеві засади, або — у термінах Канта — умови можливості бути легітимним, а не самі легітимні політичні лідери та інституції панування. [3].

Легітимація являє собою складний соціальний процес, в якому аналітично доречно розрізняти, щоб уникнути плутани, принаймні такі структурні елементи: 1) *Суб'єкт легітимації* — легітимаційних дій (ХТО легітимує — жерці, теологи, владні структури, ідеологічні центри, ЗМІ тощо). Це *суб'єкт активний*; 2) *Об'єкт (ЩО легітимується)* — це передусім соціальний інститут, соціальна практика, соціальні явища, політика — все, що зачіпає інтереси людей, постає соціально значимим; 3) *Смисловий універсум* (у референції *ДО ЧОГО* легітимується). Це — метафізичні та наукові картини світу, нормативні та ціннісні системи: міфологія, релігія, наука, мораль, філософські парадигми; 4) *Механізм* (ЯК, у який спосіб легітимується); 5) *Носії легітимних уявлень* — індивіди. Це також *суб'єкт*, але *пасивний* (реципієнт). Він є точкою перетину, впливу легітимаційних дій [4].

Проте, не слід забувати, що на процес легітимації здійснюється вплив формуванням суспільної думки шляхом „широкого застосування механізмів психологічної настанови, стереотипних уявлень та ілюзій стрийняття“. Як один із чинників запобігання процесу маніпуляції суспільною свідомістю є власні людські сумніви, стійкість поглядів і позицій [5]. Вказане свідчить про почуття відповідальності за свої вчинки перед усім суспільством, державою і співгромадянами, здатністю піднятися до рівня „особи приватної“ до „державної людини“ [6].

Список використаних джерел:

1. Філософія права [Електронний ресурс] <http://all-filosof.ru/filosofija-prava/74/779-ponyattya-legitimnosti-ta-legitimac%D1%97/>.
2. *Habermas Jurgen*. Legitimation Problems in the Modern State.—In: *Habermas Jurgen*. Communication and the Evolution of Society.—London, 1979.—Р. 183.
3. *Євген Бистрицький*. Легітимація як дієве філософське поняття // Філософська думка. — 2009. — № 5. — С. 49-59.
4. Микола Тур. Поняття легітимації основні парадигми розуміння. [Електронний ресурс] <http://www.philosophy.ua/lib/6tur-fd-5-2009.pdf>.
5. Орбан-Лемюрік Л.Е. Соціально-психологічна природа масової маніпуляції // Проблеми політичної психології та її роль у становленні громадянина Української держави: 36 наук праць / за загред М.М. Слосаревського. — К: Міленіум, 2005. — Вип. 4 — 500 с. — С.338-345.
6. Костицький М.В. Психологічні особливості політичного і правового статусу громадян України // Проблеми політичної психології та її роль у становленні громадянина Української держави: 36 наук. праць / за загред М.М. Слосаревського. — К: Міленіум, 2005. — Вип. 4. — 500 с. — С.416-421.